

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (šestého rozšířeného senátu)

31. května 2018*

„Institucionální právo – Evropský parlament – Jednací řád Evropského parlamentu – Chování narušující důstojnost Parlamentu a řádný chod parlamentní činnosti – Disciplinární sankce ve formě ztráty nároku na denní příspěvek a dočasného vyloučení z účasti na veškerých činnostech Parlamentu – Svoboda projevu – Povinnost uvést odůvodnění – Nesprávné právní posouzení“

Ve věci T-770/16,

Janusz Korwin-Mikke, s pobytem v Józefówě (Polsko), zastoupený M. Cherchi a A. Daoûtém, advokáty,

žalobce,

proti

Evropskému parlamentu, zastoupenému S. Alonsem de León a S. Seyr, jako zmocněnci,

žalovanému,

jejímž předmětem je jednak návrh podaný na základě článku 263 SFEU a znějící na zrušení rozhodnutí předsedy Parlamentu ze dne 5. července 2016 a rozhodnutí předsednictva Parlamentu ze dne 1. srpna 2016, jimiž se ukládá žalobci sankce ve formě ztráty nároku na denní příspěvek na dobu deseti dnů a dočasného vyloučení z účasti na veškerých činnostech Parlamentu po dobu pěti po sobě následujících dnů, a jednak návrh podaný na základě článku 268 SFEU a znějící na náhradu škody, kterou žalobce údajně utrpěl v důsledku uvedených rozhodnutí,

TRIBUNÁL (šestý rozšířený senát),

ve složení G. Berardis, předseda, S. Papasavvas (zpravodaj), D. Spielmann, Z. Csehi a O. Spineanu-Matei, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: G. Predonzani, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. listopadu 2017,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

- 1 Žalobce, Janusz Korwin-Mikke, je poslancem Evropského parlamentu.
- 2 V průběhu plenárního zasedání Parlamentu dne 7. června 2016 (dále jen „plenární zasedání ze dne 7. června 2016“), jehož tématem byl „Aktuální stav, pokud jde o externí aspekty evropského programu pro migraci: směrem k novému paktu pro migraci“, žalobce v polštině uvedl:

„Příčinou problému není to, že nás přistěhovalci zaplavují, ale to, že se jedná o nevhodné přistěhovalce. Rozhodně nechtějí pracovat u Bayerische Motorwerke ani u Aldi. Byly jim přislíbeny vysoké dávky a chtějí, aby jim tyto vysoké dávky byly vypláceny. Jednou, [jsem se o nich již zmínil], což mě stálo 3 000 eur, přestože konžský diplomat uvedl, že Evropa je zaplavena africkou žumpou. Můžeme tedy být hrdi na to, že jsme části Afriky od této žumpy ulevili, avšak naším úkolem je přivést tyto lidi k rozumu. A nic je nepřivede k rozumu lépe než hlad. Vyplácení dávek jim musí být zastaveno a je prostě třeba donutit je pracovat. A vzhledem k tomu, že nejlepším učitelem je příklad, musíme jim tento příklad dát a i my si musíme přestat vyplácet dávky, neboť jsou tím demoralizováni i naši vlastní lidé.“
- 3 Po těchto výrocích místopředsedkyně Parlamentu, která vedla rozpravu, vyzvala žalobce, aby „při svých projevech dodržoval úctu k parlamentnímu zasedání“. Bezprostředně poté zvedla jedna evropská poslankyně modrou kartu a požádala žalobce, aby předložil důkazy na podporu svých tvrzení.
- 4 V odpovědi na tuto výzvu žalobce uvedl:

„[...] Ačkoli i Amerika byla vykořisťována, její rozvoj je na znamenité úrovni. Naproti tomu, právem jsem odkázal na názor diplomata z Konga, země, která má s africkým přistěhovalectvím určité zkušenosti. Já vím jedno: pokud lidé dostávají zapláceno za to, aby nic nedělali, jsou demoralizováni. Veškeré dávky je třeba zrušit. Zdrojem obživy lidí musí být práce, nikoli dávky.“
- 5 Žalobce se následně ujal slova, aby upřesnil přetlumočení slova, které použil ve svém vystoupení, do angličtiny.
- 6 Dne 8. června 2016 bylo žalobci zasláno předvolání předsedou Parlamentu k účasti na slyšení, které se konalo dne 14. června 2016.
- 7 Dopisem ze dne 9. června 2016 žalobce zaslal místopředsedkyni parlamentu, která vedla dotčenou rozpravu, film šířený na internetové stránce YouTube, během kterého lze zaslechnout výroky konžského diplomata, na něhož odkázal při svém vystoupení ze dne 7. června 2016.
- 8 Rozhodnutím ze dne 5. července 2016 (dále jen „rozhodnutí předsedy“) uložil předseda Parlamentu žalobci sankci ztráty nároku na denní příspěvek na dobu deseti dnů a dočasného vyloučení z účasti na veškerých činnostech Parlamentu po dobu pěti po sobě následujících dnů, čímž nebyl dotčen výkon jeho hlasovacího práva v plénu.
- 9 Dne 18. července 2016 podal žalobce interní odvolání k předsednictvu proti rozhodnutí předsedy, ve kterém se domáhal zrušení sankcí, jež mu byly uloženy, a veřejné omluvy předsedy Parlamentu před Parlamentem za to, že vůči němu použil urážlivých výroků.
- 10 Rozhodnutím ze dne 1. srpna 2016 (dále jen „rozhodnutí předsednictva“), které bylo žalobci doručeno dne 2. září 2016, předsednictvo Parlamentu zachovalo sankce, jež byly žalobci uloženy rozhodnutím předsedy, v platnosti.

Řízení

- 11 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 2. listopadu 2016 podal žalobce projednávanou žalobu.
- 12 Na návrh šestého senátu rozhodl Tribunál podle článku 28 jednacího řádu předat věc rozšířenému senátu.
- 13 Na návrh soudce zpravodaje Tribunál (šestý rozšířený senát) rozhodl o zahájení ústní části řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 89 jednacího řádu vyzval Parlament k předložení určitých dokumentů a účastníky řízení k tomu, aby odpověděli na některé písemné otázky. Účastníci řízení těmto výzvám vyhověli ve stanovených lhůtách.
- 14 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na ústní otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 29. listopadu 2017.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 15 Žalobce navrhuje, aby Tribunál:
 - zrušil rozhodnutí předsedy;
 - zrušil rozhodnutí předsednictví;
 - uložil úhradu finanční a nemajetkové újmy vzniklé v důsledku rozhodnutí předsedy a předsednictva, oceněné na 13 060 eur;
 - uložil Parlamentu náhradu nákladů řízení.
- 16 Parlament navrhuje, aby Tribunál:
 - odmítl návrh na zrušení rozhodnutí předsedy jako nepřijatelný;
 - odmítl návrh na zrušení rozhodnutí předsednictví jako neopodstatněný;
 - návrh na náhradu újmy zčásti odmítl jako nepřijatelný a zčásti zamítl jako neopodstatněný;
 - uložil žalobci náhradu nákladů řízení.
- 17 Na jednání žalobce prohlásil, že svůj první bod návrhových žádání bere zpět, neboť má za to, že rozhodnutí předsedy bylo nahrazeno rozhodnutím předsednictva, jež vyjadřuje konečný postoj Parlamentu, což bylo zaznamenáno do protokolu z jednání.

Právní otázky

K návrhovým žádáním směřujícím ke zrušení

- 18 Na podporu svých návrhových žádání směřujících ke zrušení uplatňuje žalobce čtyři žalobní důvody. První žalobní důvod vychází z porušení článku 166 jednacího řádu Parlamentu (dále jen „jednací řád“), porušení svobody slova a projevu a porušení povinnosti uvést odůvodnění. Druhý žalobní důvod vychází z porušení článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané dne 4. listopadu 1950 v Římě (dále jen „EÚLP“), obecné zásady nestrannosti a povinnosti uvést

odůvodnění. Třetí žalobní důvod vychází z porušení článku 6 EÚLP, práv na obhajobu a čl. 166 odst. 1 jednacího řádu. Čtvrtý žalobní důvod vychází z porušení zásady proporcionality, zásady *ne bis in idem* a z porušení povinnosti uvést odůvodnění.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení článku 166 jednacího řádu, porušení svobody slova a projevu a z porušení povinnosti uvést odůvodnění

- 19 Nejprve je třeba uvést, že tímto žalobním důvodem, který je rozdělen na tři části, žalobce v podstatě vedle porušení svého práva na svobodu projevu poukazuje na to, že došlo k porušení článku 166 jednacího řádu tím, že Parlament jednak údajně neprokázal naplnění podmínek, jež jsou vyžadovány pro použití tohoto ustanovení, a jednak tím, že uvedené rozhodnutí nebylo dostatečně odůvodněno. To ostatně bylo potvrzeno na jednání, o čemž byl proveden záznam.
- 20 Nejprve je třeba zkoumat třetí část a následně společně první a druhou část tohoto žalobního důvodu.

– Ke třetí části, vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění

- 21 Žalobce tvrdí, že rozhodnutí předsednictva nesplňuje povinnost uvést odůvodnění, jelikož zaprvé neuvádí možné negativní dopady v tisku nebo politické reakce, zadruhé v něm není konstatováno, že by výroky byly podněcováním k nenávisti, a zatřetí nezohledňuje skutečnost, že uvedené výroky původně uvedl konzský diplomat. Navíc podle žalobce z odůvodnění rozhodnutí nelze určit, zda žalobce mimořádně závažným způsobem narušil plenární zasedání dne 7. června 2016, ani které ze zásad stanovených v článku 11 jednacího řádu měly být porušeny.
- 22 Parlament tuto argumentaci popírá.
- 23 Je třeba připomenout, že povinnost uvést odůvodnění je podstatnou formální náležitostí, která musí být odlišena od otázky opodstatněnosti odůvodnění, která souvisí s materiální legalitou sporného aktu (viz rozsudek ze dne 22. května 2012, *Internationaler Hilfsfonds v. Komise*, T-300/10, EU:T:2012:247, bod 180 a citovaná judikatura). Odůvodnění rozhodnutí je totiž formálním vyjádřením důvodů, na kterých toto rozhodnutí spočívá. Takové odůvodnění může být dostatečné, ač jsou v něm uvedeny nesprávné důvody (viz usnesení ze dne 12. července 2012, *Dover v. Parlament*, C-278/11 P, nezveřejněné, EU:C:2012:457, bod 36 a citovaná judikatura).
- 24 Dále není požadováno, aby odůvodnění vylíčilo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 296 SFEU, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také na jeho kontext, jakož i na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (viz rozsudek ze dne 22. května 2012, *Internationaler Hilfsfonds v. Komise*, T-300/10, EU:T:2012:247, bod 181 a citovaná judikatura).
- 25 V projednávané věci se rozhodnutí předsednictva sestává ze tří částí. V první části (body 1 až 27 rozhodnutí) jsou uvedeny skutečnosti, které vedly k přijetí dotčených sankcí, dřívější výroky žalobce, za které byly již uloženy sankce, a postup interního odvolání, které posledně uvedený podal proti rozhodnutí předsedy. Druhá část (body 28 až 37 rozhodnutí) má za cíl prokázat, že jednání žalobce zakládá porušení článku 11 jednacího řádu. Konečně obsahem třetí části (body 38 až 45) je právní posouzení článku 166 jednacího řádu.
- 26 V bodech 28 až 31 svého rozhodnutí předsednictvo poté, co připomnělo jednak znění čl. 11 odst. 2 a 3 jednacího řádu, jednak rozsah práva na svobodu slova a projevu, konkrétně uvedlo, že toto právo může být omezeno, porušuje-li jiná práva, „zejména pokud by jím byly zraňovány nebo uráženy jiné osoby“ nebo „s cílem zajistit ochranu práv nebo pověsti jiných osob“. V bodě 32 uvedeného rozhodnutí tak

předsednictvo Parlamentu uvedlo, že zásadu svobody slova, která je zaručena všem poslancům Parlamentu, nelze uplatnit „na urážlivý, hanlivý či neuctivý jazyk“ nebo na „chování, kterým je narušována důstojnost Parlamentu [...] a které porušuje základní hodnoty a zásady Unie“.

- 27 Pokud jde o chování, které je žalobci vytýkáno, výtky, které Parlament vyjadřuje v rozhodnutí předsednictva, se týkají „vědomě [...] útočného a provokativního jazyka, nejen vůči osobám afrického původu, ale i vůči celému Parlamentu“ (bod 33); „vědomého využití prostředku citace jiných osob [...] s úmyslem vyjádřit svůj vlastní názor“ (bod 34); „vůči adresátům zjevně urážlivé povahy teze donutit lidi hladem k tomu, aby pracovali“, která „poškozuje důstojnost Parlamentu a [...] je porušením základních hodnot a zásad Unie“ (bod 36), a konečně „chování“ žalobce, které „zakládá porušení čl. 11 odst. 2 jednacího řádu z důvodu nedostatku vzájemné úcty a poškozuje hodnoty a zásady zakotvené v základních aktech Unie a zejména důstojnost Parlamentu“ (bod 37).
- 28 Z toho vyplývá, aniž je tím dotčeno zkoumání opodstatněnosti odůvodnění, které bude provedeno v rámci první a druhé části tohoto žalobního důvodu, že rozhodnutí předsednictva obsahuje odůvodnění, které je v souladu s požadavky článku 296 SFEU.
- 29 Třetí část prvního žalobního důvodu je tudíž třeba zamítnout.

– K první části žalobního důvodu vycházející z porušení práva na svobodu projevu a ke druhé části vycházející z porušení článku 166 jednacího řádu.

- 30 Žalobce v podstatě tvrdí, že Parlament neprokázal, že byly splněny podmínky, jež jsou vyžadovány pro použití článku 166 jednacího řádu, a že mu proto byla uložena disciplinární sankce v rozporu se širší svobodou projevu, jíž požívá v souladu s ustálenou judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) jakožto poslanec.
- 31 V tomto ohledu zaprvé tvrdí, že rozhodnutí předsednictva je stíženo nesprávným právním posouzením, neboť dostatečně nezohledňuje skutečnost, že jeho výroky, vyslovené v rámci výkonu jeho parlamentní činnosti na půdě Parlamentu, byly součástí jeho politické diskuze.
- 32 Zadruhé žalobce tvrdí, že rozhodnutí předsednictva neprokazuje, že jeho výroky ve skutečnosti narušily plenární zasedání ze dne 7. června 2016 mimořádně závažným způsobem ani že narušily chod Parlamentu v rozporu s článkem 11 jednacího řádu takovým způsobem, aby bylo možné konstatovat, že byly skutečně naplněny materiální podmínky stanovené v článku 166 uvedeného jednacího řádu.
- 33 Zatřetí žalobce tvrdí, že z odůvodnění rozhodnutí předsednictva vyplývá, že byl rovněž sankcionován za výroky, které učinil mimo vlastní jednání plenárního zasedání ze dne 7. června 2016 nebo v rámci výkonu svých práv na obhajobu, na něž se oblast působnosti článku 166 jednacího řádu nevztahuje.
- 34 Parlament předně tvrdí, že přezkum platnosti rozhodnutí předsednictva musí být učiněn výlučně s ohledem na základní práva zaručená Listinou základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), a konkrétně s ohledem na její článek 11, který zakotvuje svobodu projevu, a jeho výklad unijním soudem. Judikatura ESLP, jíž se dovolává žalobce, se tudíž na projednávanou věc nepoužije; může nanejvýš sloužit jako zdroj inspirace. Ani kdyby byla použitelná, nevyplývá z ní, že je jeho svoboda projevu neomezená.
- 35 Parlament dále zdůrazňuje, že při výkonu pravomocí stanovených v člancích 166 a 167 jednacího řádu, má jeho předseda, a případně předsednictvo Parlamentu určitý prostor pro uvážení. Přezkum Tribunálu tudíž musí být omezen na posouzení toho, zda výkon takové pravomoci není stížen vadou spočívající ve zjevně nesprávném posouzení nebo zneužití pravomoci a zda byly dodrženy procesní záruky.

- 36 Parlament konečně tvrdí, že ačkoli žalobce argumentuje v opačném smyslu, rozhodnutí předsednictva nebylo přijato v rozporu s jeho svobodou projevu a je v souladu s čl. 11 odst. 2 a 3 a článkem 166 jednacího řádu. Dále má Parlament za to, že argumentace žalobce není skutkově podložená, neboť uvedené rozhodnutí ve skutečnosti zohlednilo okolnost, že jeho výroky byly učiněny v rámci výkonu jeho parlamentních funkcí.
- 37 Na úvod je třeba konstatovat, že Parlament nemůže napadat relevantnost EÚLP ani judikatury ESLP v projednávané věci pro účely přezkumu otázky, zda došlo k porušení článku 166 jednacího řádu.
- 38 Platí totiž, že i když EÚLP nepředstavuje právní nástroj formálně začleněný do unijního právního řádu, dokud k ní Unie nepřistoupí (rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 44, a rozsudek ze dne 3. září 2015, Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Komise, C-398/13 P, EU:C:2015:535, bod 45), a proto přezkum platnosti aktu sekundárního práva Unie musí být proveden výlučně z hlediska základních práv zaručených Listinou (rozsudek ze dne 15. února 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 46), je třeba nicméně připomenout, jednak že na základě čl. 6 odst. 3 SEU jsou základní práva, která jsou přiznaná EÚLP, součástí unijního práva jakožto obecné zásady, a jednak že z čl. 52 odst. 3 Listiny vyplývá, že v ní obsažená práva odpovídající právům zaručeným EÚLP mají stejný smysl a stejný rozsah, jaký jim přikládá uvedená EÚLP. Podle vysvětlení k tomuto ustanovení, které je třeba podle čl. 6 odst. 1 třetího pododstavce SEU a čl. 52 odst. 7 Listiny zohlednit při jejím výkladu, jsou smysl a rozsah zaručených práv určovány nejen zněním EÚLP, ale také mimo jiné judikaturou ESLP (viz rozsudek ze dne 30. června 2016, Toma a Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, bod 41 a citovaná judikatura). Z uvedených vysvětlení dále vyplývá, že čl. 52 odst. 3 Listiny má zajistit nezbytný soulad mezi právy obsaženými v Listině a odpovídajícími právy zaručenými EÚLP, aniž by byla narušena autonomie unijního práva a Soudního dvora Evropské unie (rozsudek ze dne 28. července 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, bod 50). Navíc je třeba uvést, že ve vztahu ke svobodě projevu již byla tato rovnocennost svobod zakotvených Listinou a svobod zakotvených EÚLP formálně konstatována (rozsudek ze dne 4. května 2016, Philip Morris Brands a další, C-547/14, EU:C:2016:325, bod 147).
- 39 Co se konkrétně svobody projevu týče, je třeba připomenout, že v demokratických společnostech zaujímá zásadní místo, a je proto základním právem, jež je zaručeno mimo jiné článkem 11 Listiny, článkem 10 EÚLP a článkem 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který byl přijat Valným shromážděním OSN dne 16. prosince 1966 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2011, Patriciello, C-163/10, EU:C:2011:543, bod 31).
- 40 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z judikatury ESLP vyplývá, že s výhradou čl. 10 odst. 2 EÚLP se svoboda projevu vztahuje nejen na informace a myšlenky vnímané příznivě nebo považované za neškodné či neutrální, nýbrž i na ty, které jsou zraňující, šokující nebo znepokojující z hlediska státu nebo jakékoli části obyvatelstva. Jejím cílem je tudíž zaručit pluralismus, toleranci a otevřenost ducha, bez nichž demokratická společnost neexistuje (ESLP, 7. prosince 1976, Handyside v. Spojené království, CE:ECHR:1976:1207JUD000549372, bod 49).
- 41 Právo na svobodu projevu nicméně není absolutním právem a jeho výkon může být za určitých podmínek omezen.
- 42 S ohledem na zásadní význam svobody projevu musí být přitom její omezení pojímána striktně a do svobody projevu lze zasáhnout pouze tehdy, jsou-li splněny tři kumulativní podmínky, jak vyplývá z čl. 10 odst. 2 EÚLP a z čl. 52 odst. 1 Listiny. Zaprvé omezení musí být „stanoveno zákonem“. Jinými slovy, orgán Unie přijímající opatření, která mohou omezit svobodu projevu určité osoby, musí mít pro své jednání právní základ. Zadruhé dotčené omezení musí sledovat cíl obecného zájmu, který uznává Unie. Zatřetí dotčené omezení nesmí být nepřiměřené, což znamená, že jednak musí být nezbytné a přiměřené vzhledem ke sledovanému cíli, jednak nesmí být narušena podstata dotčené svobody (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. června 2017, Kiselev v. Rada, T-262/15, EU:T:2017:392, body 69 a 84 a citovaná judikatura).

- 43 Rovněž je třeba uvést, že zásah do svobody projevu nebo její omezení lze považovat za „stanovené zákonem“ pouze tehdy, pokud je tato norma stanovena dostatečně přesně, aby její účinky byly předvídatelné a její adresát jí mohl přizpůsobit své chování (v tomto smyslu ESLP, 17. února 2004, *Maestri v. Itálie*, CE:ECHR:2004:0217JUD003974898, bod 30).
- 44 Dále je třeba uvést, že v demokracii jsou parlament a srovnatelné instituce fórem, jež je nezbytné pro politickou diskusi. Zásah do svobody projevu vykonávaný v rámci těchto institucí lze tudíž ospravedlnit pouze naléhavými důvody (ESLP, 17. prosince 2002, *A. v. Spojené království*, CE:ECHR:2002:1217JUD003537397, bod 79).
- 45 Mimoto podle ustálené judikatury ESLP platí, že svoboda projevu poslanců má obzvlášť zásadní význam. Třebaže svoboda projevu je cenná pro každého, je obzvlášť cenná pro lidem zvoleného zástupce, který zastupuje své voliče, upozorňuje na jejich zájmy a hájí je. Zásahy do svobody projevu takového poslance opozice, jako je žalobce, proto od soudu vyžadují, aby provedl co nejstriktnější přezkum (ESLP, 23. dubna 1992, *Castells v. Španělsko*, CE:ECHR:1992:0423JUD001179885, bod 42).
- 46 Je proto třeba mít za to, že svobodě projevu poslanců je třeba přiznat širší míru ochrany vzhledem k zásadnímu významu úlohy, kterou parlament zastává v demokratické společnosti.
- 47 Nicméně ESLP, který zdůraznil, že veškeré výroky vyslovené na parlamentní půdě vyžadují vysokou míru ochrany, nedávno s ohledem na úzkou vazbu mezi skutečně demokratickou povahou politického režimu a fungováním Parlamentu připustil, že uplatnění svobody projevu v rámci Parlamentu musí někdy ustoupit legitimním důvodům, kterými je ochrana řádného chodu parlamentních činností a ochrana práv ostatních poslanců (ESLP, 17. května 2016, *Karácsony a další v. Maďarsko*, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, body 138 až 141).
- 48 Je třeba uvést, že ESLP jednak podmínil možnost parlamentu sankcionovat chování některého ze svých členů potřebou zajistit řádný chod parlamentních činností a jednak konstatoval, že parlamenty mají vysokou míru autonomie k úpravě způsobu, okamžiku a místa, jež si poslanci vyberou pro své vystoupení (v důsledku toho je přezkum vykonávaný ESLP omezený), ale naproti tomu velmi malý prostor pro omezení obsahu výroků poslanců (v důsledku toho je přezkum vykonávaný ESLP rigoróznější). V tomto ohledu ESLP ve své judikatuře zmiňuje výlučně „takovou míru úpravy [...], jež je nezbytná k tomu, aby se zabránilo takovým vyjadřovacím prostředkům, jako jsou přímé nebo nepřímé výzvy k násilí“ (ESLP, 17. května 2016, *Karácsony a další v. Maďarsko*, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, bod 140).
- 49 Z toho vyplývá, že jednací řád parlamentu může stanovit možnost postihu výroků vyjádřených poslanci pouze v případě, že tyto výroky narušují řádný chod parlamentu nebo představují vážné nebezpečí pro společnost, jak je tomu v případě výzev k násilí nebo rasové nenávisti.
- 50 Dále pravomoc, jež je přiznána parlamentům a na jejímž základě lze uložit disciplinární sankce za účelem zajištění řádného chodu jejich činností nebo ochrany určitých práv, zásad či základních svobod, se musí slučovat s nutností zajistit dodržování svobody projevu poslanců.
- 51 S ohledem na zvláštní význam, který má svoboda projevu poslanců, a na přísné podmínky, za nichž lze tuto svobodu omezit v souladu se zásadami uvedenými v judikatuře ESLP v tomto kontextu, je proto třeba ověřit, zda při uložení dotčené disciplinární sankce Parlament dodržel podmínky stanovené v čl. 166 odst. 1 svého jednacího řádu.
- 52 V projednávané věci jednací řád, ve znění platném v rozhodné době, které použilo předsednictvo Parlamentu, v hlavě VII kapitole 4, nadepsané „Opatření v případě nedodržení kodexu chování“, stanoví, že předsedající může přijmout okamžitá opatření za účelem obnovení pořádku (článek 165 jednacího řádu) a že předseda Parlamentu může přijmout disciplinární sankce vůči poslanci (článek 166 jednacího řádu).

- 53 Podle čl. 166 odst. 1 jednacího řádu, který byl použit v projednávané věci, předseda Parlamentu přijme odůvodněné rozhodnutí o uložení přiměřené sankce „[v] případě mimořádně závažného narušení pořádku nebo chodu Parlamentu, při němž došlo k porušení zásad vymezených v článku 11 [...]“.
- 54 V této souvislosti je třeba uvést, že znění čl. 166 odst. 1 jednacího řádu se v jednotlivých jazykových verzích uvedeného jednacího řádu liší. Na rozdíl od francouzského jazykového znění tohoto ustanovení, které Parlament předložil na žádost Tribunálu a které bylo citováno v bodě 53 výše a v bodě 38 rozhodnutí předsednictva, jakož i od mj. německého, italského, španělského, nizozemského a řeckého jazykového znění, anglické jazykové znění nezmiňuje narušení „chodu“ nebo „činnosti“ Parlamentu, ale používá výraz „disruption of Parliament“. Podle Parlamentu se tento výraz vztahuje nejen na parlamentní činnosti ve sněmovním sále, ale označuje situaci sahající nad rámec schůze, která zahrnuje rovněž dopad na jeho pověst či důstojnost jakožto orgánu.
- 55 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že nezbytnost jednotného výkladu určitého ustanovení v případě rozdílů mezi jednotlivými jazykovými verzemi tohoto ustanovení vyžaduje, aby bylo dotčené ustanovení vykládáno v závislosti na kontextu a účelu právní úpravy, jejíž je součástí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2016, Bayer CropScience a Stichting De Bijenstichting, C-442/14, EU:C:2016:890, bod 84 a citovaná judikatura).
- 56 Proto nemůže obstát teze, kterou Parlament zastával na jednání a podle níž je třeba pro účely výkladu vůle normotvůrce a všech jazykových verzí vycházet z anglické verze článku 166 jednacího řádu.
- 57 S ohledem na jeho kontext a účel se totiž článek 166 jednacího řádu týká případu narušení pořádku Parlamentu nebo řádného chodu parlamentních činností, a má tedy za cíl sankcionovat chování poslance, který se účastní zasedání nebo parlamentních činností, jímž by mohl být závažně narušen jejich průběh. Takový výklad je ostatně, jak bylo připomenuto v bodech 48 až 50 výše, v souladu s cílem, který obecně sleduje disciplinární parlamentní úprava a jehož legitimní povahu uznal ESLP (v tomto smyslu viz ESLP, 7. května 2016, Karácsony a další v. Maďarsko, CE:ECHR:2016:0517JUD004246113, body 138 až 140).
- 58 Dále je třeba uvést, že ze znění článku 166 jednacího řádu lze mít za to, že sankce lze uložit ve dvou případech, a sice buď v případě „mimořádně závažného narušení pořádku“ nebo v případě „narušení chodu Parlamentu, při němž došlo k porušení zásad vymezených v článku 11 [...]“.
- 59 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že z rozhodnutí předsednictva ani z písemností účastníků řízení nevyplývá, že by výroky, které pronesl žalobce před Parlamentem v průběhu plenárního zasedání dne 7. června 2016, jakkoli narušily uvedené zasedání ve smyslu první hypotézy stanovené v čl. 166 odst. 1 jednacího řádu. V uvedeném rozhodnutí je navíc uvedeno pouze to, že v návaznosti na vystoupení žalobce jej místopředsedkyně Parlamentu, která vedla rozpravu, napomenula, a následně jedna poslankyně využila postupu – který je zcela obvyklý a nenasvědčuje tomu, že by došlo k narušení zasedání – „modré karty“, aby žalobce vyzvala k předložení důkazů na podporu jeho tvrzení.
- 60 Parlament navíc v rámci svých písemných odpovědí na otázky Tribunálu a na jednání potvrdil, že na jeho půdě nedošlo v průběhu plenárního zasedání dne 7. června 2016 a v rámci souvisejících rozprav v návaznosti na vystoupení žalobce k žádnému závažnému narušení pořádku ani chodu. Parlament nicméně potvrdil, že případ žalobce přesto spadá pod druhou hypotézu stanovenou v čl. 166 odst. 1 jednacího řádu, a sice „narušení chodu“, jež bylo podle něj přímým důsledkem porušení zásad stanovených v článku 11 uvedeného jednacího řádu, který stanovuje pravidla chování poslanců. V tomto ohledu Parlament tvrdil, že k „narušení“, kterým bylo podle něj odůvodněno uložení disciplinárních sankcí žalobci, došlo mimo zasedání, a to narušením pověsti a důstojnosti Parlamentu coby orgánu. Parlament mimoto uvedl, že narušení chodu uvedené v čl. 166 odst. 1 jednacího řádu se neomezuje na rozpravy a činnosti uvnitř Parlamentu, nýbrž je mu třeba přiznat širší pojetí, podle něhož se týká Parlamentu jako celku, jeho důstojnosti, pověsti, a tudíž jeho chodu.

- 61 Tato argumentace nemůže obstát.
- 62 Je třeba totiž uvést, zaprvé že tvrzení uvedené Parlamentem na jednání, podle něhož situace žalobce spadala pod druhou hypotézu stanovenou v čl. 166 odst. 1 jednacího řádu, tj. narušení chodu Parlamentu, nevyplývá z rozhodnutí předsednictva, v němž není upřesněno, který z důvodů stanovených v uvedeném ustanovení byl v projednávané věci uplatněn pro konstatování konkrétního porušení. V bodě 40 uvedeného rozhodnutí je mimoto učiněn závěr o porušení zásad stanovených v článku 11 téhož jednacího řádu, v jehož důsledku byla konstatována existence mimořádně závažného narušení pořádku nebo chodu Parlamentu. V tomto ohledu stačí přitom připomenout, že podmínky, za nichž lze uložit poslanci sankci, jsou stanoveny právě v článku 166 jednacího řádu, a nikoli v jeho článku 11. Článek 11 tohoto jednacího řádu totiž obsahuje pravidla chování, neboť připomíná zásady a hodnoty, které poslanci při svém chování musí dodržovat, a pouze uvádí, že nedodržení uvedených pravidel může vést k použití opatření v souladu s články 165, 166 a 167 uvedeného jednacího řádu. Z uvedeného ustanovení nijak nevyplývá závěr učiněný v bodě 40 rozhodnutí předsednictva, podle něhož porušení zásad stanovených v článku 11 tohoto jednacího řádu vede *ipso facto* ke konstatování mimořádně závažného narušení pořádku nebo chodu Parlamentu.
- 63 Zadruhé, co se podmínky týkající se narušení chodu Parlamentu týče, je třeba uvést, že i když čl. 166 odst. 1 jednacího řádu odkazuje na zásady stanovené v článku 11 téhož jednacího řádu, na základě doslovného výkladu prvního z těchto ustanovení je třeba mít za to, že porušení uvedených zásad nezakládá samostatný důvod postižitelnosti, ale dodatečnou podmínku, jež je nezbytná pro uložení sankcí za narušení chodu Parlamentu, což Parlament ostatně potvrdil na jednání. Samotné porušení zásad vymezených v článku 11 jednacího řádu, i kdyby bylo prokázáno, nelze jako takové sankcionovat, nýbrž tak může být učiněno výlučně tehdy, je-li takové porušení spojeno s narušením chodu Parlamentu, což Parlament rovněž potvrdil na jednání.
- 64 Zatřetí na rozdíl od toho, co Parlament tvrdil na jednání, v případě narušení chodu Parlamentu, kterého se týká čl. 166 odst. 1 jednacího řádu, k němuž údajně došlo mimo sněmovní sál, z důvodu reakcí, které měly vyvolat výroky žalobce mimo Parlament, nelze mít za to, že je narušením jeho pověsti nebo důstojnosti jakožto orgánu. V rozhodnutí předsednictva nejsou dále uvedeny žádné indicie v tomto smyslu a toto rozhodnutí neobsahuje žádné posouzení, jež by se týkalo kritérií, která mohla vést předsednictví Parlamentu ke konstatování údajného narušení důstojnosti Parlamentu. Navíc vzhledem k tomu, že nebyla vymezena objektivní kritéria pro posouzení existence takového narušení a s ohledem na přinejmenším neurčitost pojmu „důstojnost Parlamentu“ či jejího narušení, jakož i na značný prostor pro uvážení, který má Parlament v této oblasti k dispozici, by takovým výkladem byla svévolně omezena svoboda projevu.
- 65 Mimoto je třeba uvést, že čl. 11 odst. 2 první pododstavec jednacího řádu se týká „chování“ poslanců a stanovuje, že toto chování musí dodržovat určité povinnosti, a sice že se vyznačuje vzájemnou úctou, vychází z hodnot a zásad Unie, musí ctít důstojnost Parlamentu, nesmí ohrozit řádný chod parlamentní činnosti, ani bezpečnost a pořádek v prostorách Parlamentu. Podobně tomu se čl. 166 odst. 2 uvedeného jednacího řádu týká chování poslanců a stanoví, že při posuzování tohoto chování je nutno brát v úvahu, zda je toto chování ojedinělé, opakované či soustavné, a zvažovat míru jeho závažnosti, a to na základě pokynů uvedených v příloze XV uvedeného jednacího řádu. Naproti tomu v tomto ustanovení nejsou zmíněny výroky, projevy ani rozpravy, a tyto tudíž samy o sobě nemohou být předmětem sankčního opatření.
- 66 Tento výklad má oporu v čl. 11 odst. 3 prvním pododstavci jednacího řádu, v němž se stanoví, že „[u]platňování tohoto článku nijak neomezuje živost a bezprostřednost parlamentního jednání ani svobodu projevu poslanců“. Navíc je takový výklad čl. 11 odst. 2 uvedeného jednacího řádu podporován nedávnou změnou jednacího řádu Parlamentu, která vstoupila v platnost dne 16. ledna 2017 a má za cíl rozšířit oblast působnosti disciplinárních sankcí. Do nového čl. 11 odst. 3 druhého pododstavce jednacího řádu byl totiž vložen výslovný zákaz hanlivých, rasistických nebo xenofobních výroků. Mimoto odst. 3 první pododstavec čl. 11 jednacího řádu, nyní čl. 11 odst. 4 první pododstavec

uvedeného jednacího řádu, byl rovněž změněn, a nyní stanoví, že „[u]platňování tohoto článku nesmí nijak omezovat živost a bezprostřednost parlamentních rozprav nebo svobodu projevu poslanců“. V projednávané věci proto i za předpokladu, že by výroky učiněné v rámci parlamentních funkcí bylo možné považovat za chování, a z tohoto důvodu by mohly zakládat porušení zásad vymezených v čl. 11 odst. 2 jednacího řádu, ve znění použitelném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu, za tyto výroky nemohla být uložena sankce v případě neexistence mimořádně závažného narušení pořádku nebo chodu Parlamentu.

- 67 Ostatně na základě rozlišování, které je stanoveno v bodě 1 přílohy XV pokynů k výkladu, na které odkazuje čl. 166 odst. 2 jednacího řádu (viz bod 65 výše), mezi na straně jedné chováním vizuální povahy, které lze za určitých okolností tolerovat, a na straně druhé „chováním, které aktivně narušuje některou z parlamentních činností“, nelze mít za to, že výroky učiněné na zasedání Parlamentu lze zařadit do této posledně uvedené kategorie chování, a z tohoto důvodu za ně uložit sankce v případě neexistence mimořádně závažného narušení pořádku nebo chodu Parlamentu.
- 68 S ohledem na výše uvedené a na zvláštní význam, který má svoboda projevu poslanců, a na přísné podmínky, za nichž lze tuto svobodu omezit, jež jsou připomenuty v bodech 37 až 50 výše, je třeba vykládat články 11 a 166 jednacího řádu ve znění použitelném na projednávanou věc tak, že neumožňují uložit sankci poslanci z důvodu výroků, které učinil v rámci svých parlamentních funkcí. I kdyby takové projevy bylo možné považovat za chování poslance, nemohly by za ně být každopádně uloženy sankce, a to vzhledem k neexistenci mimořádně závažného narušení pořádku nebo chodu Parlamentu při porušení článku 11 jednacího řádu.
- 69 Za těchto podmínek a i přes obzvláště pohoršlivou povahu výrazů, jichž použil žalobce ve svém vystoupení na plenárním zasedání dne 7. června 2016, mu Parlament nemohl v projednávané věci uložit disciplinární sankci na základě čl. 166 odst. 1 svého jednacího řádu. Ostatně Parlament nemůže s úspěchem tvrdit, jak učinil na jednání, že ve skutečnosti uložil sankci za jazyk, který žalobce použil ve svém projevu, a nikoli za jeho obsah, mimo jiné vzhledem ke znění bodů 34 a 36 rozhodnutí předsednictva, které hovoří o „úmyslu [žalobce] vyjádřit svůj vlastní názor“ či „myšlenke“ vyjádřené žalobcem.
- 70 Navíc, i kdyby se mělo za to, že narušení chodu není omezeno v úzkém slova smyslu na prostory sněmovního sálu, s ohledem na skutečnost, že odkaz na „pořádek Parlamentu“ v čl. 166 odst. 1 je učiněn pouze stran první stanovené hypotézy, a sice mimořádně závažného narušení, nemůže tak široký smysl, který tomuto pojmu přiznává Parlament, obstát z důvodů uvedených v bodě 64 výše.
- 71 Z výše uvedeného vyplývá, že prvnímu žalobnímu důvodu musí být vyhověno, aniž je třeba rozhodovat o tvrzení žalobce, podle něhož mu byla uložena sankce i za výroky učiněné mimo vlastní plenární zasedání ze dne 7. června 2016 nebo v rámci výkonu jeho práv na obhajobu.
- 72 Vzhledem ke všemu výše uvedenému je třeba vyhovět druhému bodu návrhových žádání a zrušit rozhodnutí předsednictva, aniž je třeba zkoumat další žalobní důvody vznesené na podporu návrhových žádání znějících na zrušení. Za těchto podmínek není důvodné rozhodovat o přijetí organizačního procesního opatření navrhovaného žalobcem, které se týká druhého žalobního důvodu.

K návrhovým žádáním směřujícím k náhradě škody

- 73 Na podporu svých návrhových žádání znějících na náhradu újmy žalobce tvrdí, že zrušení rozhodnutí předsednictva mu neumožní získat náhradu za veškerou utrpěnou újmu. Domáhá se tudíž jednak náhrady finanční škody vzniklé z důvodu ztráty nároku na denní příspěvek ve výši 3 060 eur. Dále navrhuje, aby Parlamentu bylo uloženo zaplatit mu částku ve výši 10 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy vzniklé z důvodu jeho dočasného vyloučení z účasti na veškerých činnostech Parlamentu, jakož i z důvodu poškození jeho dobré pověsti a vážnosti.

- 74 Parlament tvrdí, že návrh na náhradu finanční škody je nepřijatelný. Parlament má kromě toho za to, že zrušení rozhodnutí předsednictva by představovalo přiměřenou náhradu nemajetkové újmy. Podpůrně Parlament tvrdí, že přiměřenou náhradou by byla částka maximálně ve výši 1 000 eur.
- 75 Zprv v projednávané věci stačí stran návrhu na náhradu finanční škody vzniklé z důvodu ztráty nároku na denní příspěvek uvést, že žalobce neuvádí, proč by mu i v případě zrušení rozhodnutí předsednictva okolnost, že dotčená sankce již byla vůči němu vykonána, znemožňovala, aby získal náhradu utrpěné újmy v plném rozsahu, a to tím spíše že se domáhá pouze zaplacení částky odpovídající dennímu příspěvku, který by pobíral, nebyla-li by mu uložena sankce, a sice 3 060 eur. S ohledem na zrušení rozhodnutí předsednictva a v souladu s článkem 266 SFEU přitom Parlament má povinnost přijmout opatření, která vyplývají z tohoto rozsudku, což znamená vyplatit částky odpovídající denním příspěvkům, jejichž vyplácení bylo pozastaveno.
- 76 Návrh na náhradu finanční škody tudíž musí být zamítnut.
- 77 Zadruhé, co se týče návrhu na náhradu nemajetkové újmy, kterou údajně utrpěl žalobce, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury může zrušení aktu stíženého vadou protiprávnosti představovat samo o sobě přiměřené zadostiučinění, které je v zásadě dostatečnou nápravou jakékoli nemajetkové újmy, kterou takový akt mohl způsobit (rozsudek ze dne 9. července 1987, Hochbaum a Rawes v. Komise, 44/85, 77/85, 294/85 a 295/85, EU:C:1987:348, bod 22, a rozsudek ze dne 9. listopadu 2004, Montalto v. Rada, T-116/03, EU:T:2004:325, bod 127), pokud žalující strana neprokáže, že utrpěla nemajetkovou újmu oddělitelnou od protiprávnosti odůvodňující zrušení, a která nemůže být plně napravena tímto zrušením (viz rozsudek ze dne 25. června 2015, EE v. Komise, F-55/14, EU:F:2015:66, bod 46 a citovaná judikatura).
- 78 V projednávané věci nelze na základě žádného poznatku ze spisu konstatovat, že rozhodnutí předsedy a předsednictva byla přijata za okolností, jež by byly příčinou nemajetkové újmy žalobce nezávislou na zrušeném aktu. Návrh na náhradu nemajetkové újmy tudíž musí být zamítnut.

K nákladům řízení

- 79 Článek 134 odst. 3 jednacího řádu Tribunálu stanoví, že pokud měli účastníci řízení ve věci částečně úspěch i neúspěch, ponese každý z nich vlastní náklady řízení. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci bylo vyhověno pouze návrhu na zrušení, je třeba rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (šestý rozšířený senát)

rozhodl takto:

- 1) Rozhodnutí předsednictva Evropského parlamentu ze dne 1. srpna 2016 se zrušuje.**
- 2) Návrh na náhradu škody se zamítá.**
- 3) Janusz Korwin-Mikke a Evropský parlament ponese každý vlastní náklady řízení.**

Berardis

Papasavvas

Spielmann

Csehi

Spineanu-Matei

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 31. května 2018.

Podpisy.